



בישראל, שנאמר (ואתחנן ז') 'בן בחר ה' להיות לו לעם סגולה'. ר' אלעזר בר' יוסי בן זמרא אמר: אף בקרבנות כן. אמר הקדוש ברוך הוא: שור נרדף מפני ארי, עז מפני נמר, כבש מפני זאב. לא תקריבו לפני מן הרודפים אלא מן הנרדפים שנאמר (אמור כ"ב) שור או כשב או עז וגו'.

בימיו של הגאון 'בית הלוי' היה שוחט שנהג לשחוט ולמכור בשר בהמה ועוף שנשחט ללא רשותו והשגחתו של רב העיר - הבית הלוי. לגודל החוצפה, התאספו ראשי הקהילה בבית הרב, כדי לדון מה לעשות בפורץ גדר הלז. באסיפה ישבו כל רבני ונכבדי הקהילה, וחיכו לבואו של הרב. בינתיים נכנס אותו שוחט והתיישב עמם. מעתה כבר לא יכלו הנאספים לדון בענייניו של השוחט. כעבור זמן מה הופיע הבית הלוי במקום האסיפה. תכף נגשו אליו כמה עסקנים, ובקשו ממנו שיצווה על השוחט עז הפנים שיעזוב את הבית. 'בית הלוי' שמע דבריהם, אך לא הגיב במאומה ושב לחדרו. אחר זמן מה יצא שוב בית הלוי מחדרו, ושוב באו אליו ובקשו מלפניו שיסלק את השוחט, ואז יוכלו לדון במעשיו ולמנוע בשר שאינו הגון מפיות ישראל הקדושים.

נענה הבית הלוי ואמר: "הלא תכלית האסיפה הייתה לבער את מעשיו של אותו השוחט מקרבנו. אך אם נבייש אותו ונלבין את פניו על ידי שנסלקו מכאן, מיד יהפוך זה השוחט לנרדף, ואלוקים יבקש את נרדף - אפילו אם הוא רשע - ואז כבר לא יהיה בידינו כל כוח וסייעתא מהשמיים לפעול כנגדו.

הרצח הראשון באנושות - הסיפור של קין והבל. בכל העולם חיו אז בקושי ארבעה אנשים, וכבר אחד רוצח את השני. מדוע באמת קין רצח את הבל? מסופר בתורה שקין העלה ברעיונו להביא מנחה לה', ורק לאחר מכן "והבל הביא גם הוא". הבל למד מקין וגם הוא הביא מנחה לה'. והנה שוד ושבר - "וישע ה' אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה" - הקב"ה קיבל דווקא את המנחה של הבל, ולא קיבל את המנחה של קין שהיה הראשון והחלוץ בהבאת המנחה. "ויחר לקין מאוד - " ולכן הוא הרג את הבל.

אבל כאן נשאלת השאלה: מדוע באמת ה' לא קיבל את מנחתו של קין? במה חטא קין שה' לא אהב את הקורבן שלו? רש"י מסביר שהיות שקרבנו של קין היה "מן הגרוע" (בראשית ד', ג') דהיינו שהוא לא הביא את הקרבן הכי טוב, לכן הקב"ה לא קיבל את מנחתו. אבל המדרש אומר: "והאלקים יבקש את נרדף": "לעולם הקב"ה תובע דמן של נרדפין מן הרודפין תדע לך שכן הוא, שכן הבל נרדף מפני קין ובחר הקב"ה בהבל שנאמר וישע ה' אל הבל ואל מנחתו" (ויק' כז).

המדרש אומר כאן שהסיבה שהקב"ה קיבל את המנחה של הבל ולא את מנחתו של קין היא בגלל שקין רדף את הבל.

היחסים בין קין והבל היו מתוחים עוד לפני הסיפור של המנחה, והואיל והאלוקים מבקש תמיד את הנרדף - שבמקרה הזה הוא היה הבל שנרדף ע"י קין - לפיכך ה' בחר בו וקיבל דווקא את המנחה שלו.

המדרש מונה עוד כמה דוגמאות מהתנ"ך: "אברהם נרדף מפני נמרוד ובחר הקב"ה באברהם". מה גרם לכך שהקב"ה בחר באברהם "אשר בחרת באברהם"? זאת אנו קוראים בהמשך הפסוק "והוצאתו מאור כשדים" (נחמיה ט', ז') - העובדה שנמרוד רדף אותו והשליך אותו לאור כשדים (רש"י לך לך י"א, כ"ח). אברהם היה אז בגדר "נרדף" וזה גרם אפוא לבחירה בו.

דוגמה נוספת ניתן למצוא בסיפור של יעקב ועשיו. יש אנשים שכואב להם את כאבו של עשיו שאחיו רימה אותו וכו' ומרחמים עליו, וכלשון הפסוק "ויעקבני זה פעמיים את בכורתי לקח והנה עתה לקח ברכתי" (תולדות כ"ז, ל"ו). ואדרבה, מהפסוקים משמע דווקא שעשיו דאג להורים שלו ולכן אביו אהב אותו "ויאהב יצחק את עשיו" (שם כ"ה, כ"ח). מדוע אם-כן בהפטרה אנחנו קוראים שהקב"ה אומר "ואת עשיו שנאת" (מלאכי א', ג')?

בא המדרש ואומר מדוע ה' בחר דווקא ביעקב, משום ש"יעקב נרדף מפני עשיו ובחר הקב"ה ביעקב". בתורה כתוב במפורש שעשיו רדף אחרי יעקב. מוסיף המדרש ואומר: "אמר הקב"ה הואיל ויעקב נרדף ואינו רודף לפיכך אוהב אלא יעקב שנאמר ואהב את יעקב". (בר"ר, פרשת ויצא). כלומר, בחירתו של הקב"ה ביעקב הייתה נעוצה בכך שהוא היה "נרדף".

גם בסיפורו של יוסף הצדיק אנחנו מוצאים את המוטיב הזה. לכאורה דוקא מיהודה יצא מלכות בית דוד, ומלוי יצאו הכהנים והלוויים, וראובן היה הבכור. מדוע ראה הקב"ה להעלות לגדולה דוקא את יוסף? עונה המדרש את אותה התשובה: "יוסף נרדף מפני אחיו ובחר הקב"ה ביוסף.

וכך גם אצל משה רבינו. מתי משה רבינו עלה לגדולה ונכנס ל'קלאב' של אלו שנבחרו ע"י הקב"ה? באותו רגע שפרעה רצה להרוג את משה. העובדה שפרעה רדף אותו העלתה אותו לגדולה - "משה נרדף מפני פרעה ובחר הקב"ה במשה".

ואנו מוצאים זאת גם אצל דוד המלך. דוד דווקא לא היה בחיר בניו של ישי, להיפך אחיו ריחקו אותו, כפי שהוא אמר "מוזר הייתי לאחי ונכרי לבני אמי" (תהלים ס"ט, ט). אם-כן למה דוקא הוא נבחר להיות מלך? לכאורה היה נראה שאחיו ראויים למלוכה יותר ממנו! אומר המדרש: "דוד נרדף מפני שאול ובחר הקב"ה בדוד". העובדה שהוא נרדף על-ידי שאול היתה מספיקה כדי שהקב"ה יבחר דווקא בו.

בזה נבוא ונבאר את מעלתו של רבי שמעון בר יוחאי, אשר העיד על עצמו (סוכה מה:): "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין".

מה סגולת כוחו של רבי שמעון משאר התנאים שיכול לפטור העולם מן הדין?

אלא "והאלקים יבקש את הנרדף" רבי שמעון בר יוחאי היה נרדף על ידי הרומאים יותר משאר התנאים במשך שנים עשרה שנה רוצה הקיסר לפגוע בו ולהמיתו, ומי שנרדף, הקב"ה מגן ושומר עליהם ולא עוד אלא שנלחם עבורם. "והאלקים יבקש" מידת הדין מסייעת ועוזרת להם.

וזהו הסוד של ל"ג בעומר, כפי שגילה לנו האר"י הקדוש בשער הכוונות (ספירת העומר דרוש י"ב) כי בו מתעורר שם קדוש אכדט"ם הממתיק שם אלהים על ידי חילוף באותיות שלפניו:

כי לפני אות א' אין שום אות אם כן נשארת אות א' במקומה, לפני אות ל' היא אות כ', לפני אות ה' היא אות ד', לפני אות ו' היא אות ט', לפני ס' סתומה היא מ' פשוטה, אך להיותה בסוף התיבה היא חוזרת שוב להיות ס' סתומה, הרי לנו שם אכדט"ם שהוא האותיות שלפני אלה"ם הממתיק את הדין.

והנה שתי האותיות א"ם משם אלה"ם אין להם המתקה, שהרי גם בשם אכדט"ם הן נשארות במקומן. אם כן עיקר ההמתקה היא לשלשת האותיות לה"י שמתחלפות לשם כד"ט שהוא בגימטריא ל"ג והוא סוד ל"ג בעומר ולכן אז פסקו תלמידיו של רבי עקיבא למות.

הרי לנו שבכוחו של רבי שמעון בר יוחאי למתק את שם אלהים, ועל פי דרכינו הטעם לכך, כי כוחו של רבי שמעון הוא מחמת "והאלהים יבקש את הנרדף" שמידת הדין מבקשת את הגנתו ושמירתו של הנרדף ואף נלחמת עבורו.

עוד יבואר בזה, המקובל האלוקי הישר מקנדיאה בספרו נובלות חכמה (עלה ד' דף קנד:): מגלה שרבי שמעון בר יוחאי היה נשמת משה רבינו ויהודה בן בגרים היה נשמת המצרי וז"ל: בזוהר (פרשת בראשית דף טו.) בריש הורמנותא דמלכא ... פירוש רשב"י ע"ה הנרמז באותיות בר"ש... נשמתו היתה נשמת משה רבינו ע"ה... לכן עשה ספרא דצניעותא ה' פרקים כנגד ה' חומשי תורה שסידר משה רבינו ע"ה.

וגם לא לחינם סדרו רבותינו ז"ל בגמרא במסכת שבת, סיפור המעשים של רשב"י בבורחו מפני הקיסר, שאמרו שם שמעון שגינה יהרג, לרמוז על סוד ניצוץ משה שברח מפני פרעה שרצה להורגו, וברח מפניו אל יתרו שנאמר (יתרו י"ח, ד') "ויצלני מחרב פרעה", והשיג שלימותו אחר כך בסנה, לכן גם הרשב"י השיג שלימותו במערה במדברא דלוד. ויהודה בן גרים שסיפר דברים לפני המלך, היה גלגול המרצי שהרו משה וכו'. עכ"ל"ק.

הרי מפורש בדבריו שכשם שמה רבינו הגיע לשלמותו רק בסנה, היינו בזמן שהיה "נרדף" על ידי פרעה, גם רבי שמעון בר יוחאי הגיע לשלימותו במערה בזמן שהיה "נרדף" על ידי מלכות רומי. וכל מעלת רבי שמעון בר יוחאי היתה מחמת "והאלקים יבקש את הנרדף".